

PTÁČI *holem* VÁS

3/2004

ČTVRTLETNÍK PRO ORNITOLY, OCHRÁŇE PŘÍRODY A MILOVNÍKY PTÁCTVA

O V I S

Ornitologický Vzájemně Informační Servis

Přijďte mezi nás!

Máte zájem o nejnovější informace o pozorování ptáků v ČR?

Chcete prezentovat svá vlastní ornitologická pozorování?

Nevíte kam vyrazit pozorovat ptáky?

Máte nějaký dotaz či námět do ornitologické diskuse?

OVIS je zde právě pro Vás!

Moderovaná e-mailová konference.

Dostupná všem po celé ČR.

Jednoduchá pravidla.

Žádné poplatky.

Není nutné členství v žádné organizaci.

Každé vydání OVISu pohodlně do vaší e-mailové schránky.

Odborníci i laikové ve společné konferenci (cca 270 účastníků).

Chcete-li se též připojit, stačí poslat Vaše jméno, příjmení a e-mailový kontakt na adresu:

ovis@medialine.cz

Službu zajišťuje Moravský ornitologický spolek

ÚVODEM

Vážení čtenáři,

jsme si plně vědomi značného zpoždění, se kterým se Vám dostává do rukou toto číslo našeho časopisu. I přes veškerou snahu se nám nepodařilo vydat jej ještě před Vánocemi, jak jsme původně zamýšleli. Jménem redakční rady se tímto za tuto prodlevu omlouvám.

Již několik měsíců probíhají v MOS intenzivní přípravy na sloučení s Českou společností ornitologickou (ČSO). Po něm by se měl MOS stát Středomoravskou pobočkou ČSO. To s sebou přináší mnoho změn. O některých z nich jste už byli informováni v dopise rozesílaném všem členům MOS, jehož obsahem byla výzva k přeregistraci členství do ČSO. Mnohé další přeměny jsou nyní ve fázi příprav. Věnujte proto prosím pozornost spolkovým zprávám a nadcházející Výroční členské schůzi MOS.

V Přerově dne 2. ledna 2005

Michal Vinkler

POZOR!

Výroční členská schůze MOS se uskuteční v Přerově dne **12. 2. 2005**. Zahájení v 9:00 na Moravské ornitologické stanici v Přerově.

Žádáme o nahlášení diskusních příspěvků a přednášek na adresu MOS (P.O.BOX 65, Čapky Drahlovského 3, 750 65 Přerov 2) či e-mailem (mosprerov@atlas.cz).

Zároveň Vás prosíme o zaslání případných návrhů kandidátů do nového výboru MOS - středomoravské pobočky ČSO.

Na obálce: drozd brávník (*Turdus viscivorus*). Foto Jiří Polčák

Na obzoru je historické sjednocení ornitologických organizací

Na výroční členské schůzi 21. února 2004 informoval prezident MOS Jiří Šafránek členskou základnu o jednáních s Českou společností ornitologickou (ČSO), jejichž cílem bylo posoudit možnost sjednocení obou organizací. V dalším příspěvku pak tajemnice ČSO Mgr. Lucie Stejskalová prezentovala strukturu a činnost ČSO, i její zapojení v rámci mezinárodní organizace na ochranu ptáků BirdLife International. V průběhu schůze podepsal prezident MOS Jiří Šafránek „Smlouvu o spolupráci s Českou společností ornitologickou v roce 2004“. Smlouva byla připravována a projednávána ve výběrech obou organizací již několik měsíců a předseda ČSO prof. Karel Šťastný ji podepsal za ČSO již 18. 2. 2004 v Praze. Součástí smlouvy bylo ujednání o tom, že vzájemná spolupráce bude koncem roku 2004 vyhodnocena, a bude-li úspěšná, dojde ke sloučení obou organizací. Jako možný termín bylo navrženo datum 1. 1. 2005.

V této souvislosti požádal prezident MOS Jiří Šafránek členskou schůzi MOS, aby se vyjádřila k případnému sloučení s ČSO. Po diskusi došlo k hlasování a členská schůze odsouhlasila sloučení s ČSO k 1. 1. 2005 za předpokladu, že prezidium MOS vyhodnotí spolupráci s ČSO v roce 2004 jako úspěšnou. Zároveň pověřila prezidium MOS k učinění všech potřebných kroků ke sloučení obou organizací. Návrh byl přijat výraznou většinou přítomných, nikdo nebyl proti, tři členové se zdrželi hlasování.

V sobotu 25. září 2004 v 18.00 hodin proběhla v Mikulově schůzka zástupců

Jednání v Mikulově

obou organizací. Za MOS byli přítomni prezident Jiří Šafránek, jednatel František Cigánek a členové prezidia Ing. Jiří Šírek, Ing. Adolf Goebel, Ph.D. a Ing. Josef Trubač. ČSO zastupovali její předseda prof. RNDr. Karel Šťastný, CSc., místopředseda RNDr. Josef Chytil, tajemnice Mgr. Lucie Hošková (dříve Stejskalová), jednatel Jihomoravské pobočky ČSO Ing. David Horal, členové

výboru ČSO Mgr. Tomáš Albrecht a Mgr. Ondřej Sedláček a pracovník sekretariátu ČSO a vedoucí projektů Mgr. Zdeněk Vermouzek. V průběhu jednání vzpomněli účastníci památky významných českých a moravských ornitologů: zakladatele původního MOSu F. Gintra, Dr. S. Svobody, F. Hejla i nedávno zesnulého tajemníka MOSu a šéfredaktora Zpráv MOSu a Ptáků kolem nás RNDr. F. Hanáka.

Vlastní jednání zahrnovalo předání účetních uzávěrek obou organizací za rok 2003, platných verzí stanov i vize činnosti MOSu jako pobočky ČSO. Vedení obou organizací se jednomyslně shodlo na tom, že dosavadní spolupráce vyvrcholí spojením obou organizací od 1.1.2005. MOS se stane středomoravskou pobočkou ČSO a zachová si svoji právní subjektivitu. Bylo konstatováno, že nejsou žádné rozpory ve vymezení územní kompetence. MOS by se soustředil na území bývalých okresů Přerov, Olomouc, Šumperk, Prostějov, Kroměříž a pravděpodobně i Vsetín. MOS se bude věnovat především regionální činnosti. ČSO bude zajišťovat celostátní činnost v oblasti ochrany a výzkumu ptactva i celostátní výchovnou a propagační činnost. Orientačně byly konzultovány i akce, u kterých by se MOS případně mohl stát celostátním garantem v rámci ČSO.

Byl rovněž projednán harmonogram sloučení. Smlouva o přistoupení MOS jako pobočky ČSO by měla nabýt účinnosti k 1.1.2005. Tomu bude předcházet rozeslání společného dopisu předsedy ČSO a prezidenta MOS členům MOS s výzvou ke vstupu do ČSO, přihláškou, informacemi o ČSO a dalšími materiály (předpokládá se v listopadu). Dosavadní členská základna ČSO bude informována o sloučení s MOS úvodníkem v zimním čísle časopisu Ptáci svět (listopad/prosinec) a na zimní členské schůzi. MOS provede potřebné úpravy některých bodů stanov tak, aby byly v souladu se stanovami ČSO. Nové stanovy budou předloženy ke schválení výroční členské schůzi MOS. Jejich schválení by mělo jako závěrečný formální krok definitivně potvrdit sloučení se zpětovou účinností od 1.1.2005.

Předseda ČSO prof. K. Šťastný (vlevo) a prezident MOS J. Šafránek

*Ing. Adolf Goebel, Ph.D.
Fotografie z archivu ČSO*

Vznik a vývoj knihovny přírodovědeckého oddělení Muzea Komenského v Přerově

Málo známým sbírkovým fondem přerovského muzea jsou publikace z různých oborů přírodních věd uložené v knihovně Moravské ornitologické stanici. Knihovna se nedostala do povědomí veřejnosti z několika důvodů. Především proto, že jde o vědeckou knihovnu, která slouží hlavně badatelům. Dále proto, že knihy jsou považovány za sbírkové předměty a z tohoto důvodu jsou půjčovány pouze prezenčně. Knihovní fond byl po mnoha stěhováních a přesunech odborně zpracován až v posledních letech.

Knihovnu, stejně jako ornitologické sbírky muzea, založili členové Moravského ornitologického spolku. O jejím založení a o vydávání časopisu „Československý ornitolog“ rozhodl výbor spolku na své schůzi 16. srpna 1933. Základ knihovny vytvořili členové výboru z knih a časopisů, které darovali ze svých soukromých knihoven. První čísla časopisu byla vydána v roce 1934 a zaslána domácím a zahraničním přírodovědným institucím a společnostem. V roce 1934 rozeslal jednatel spolku Zdeněk Šulc 64 zahraničních zásilek. Výměnou pak začaly do knihovny Moravské ornitologické stanice přicházet naše i zahraniční časopisy. Tak se podařilo navázat výměnu časopisů se 14 ornitologickými a 10 přírodovědeckými společnostmi z celého světa. Nejvíce časopisů přicházelo z evropských států. Výměna však byla navázána i s ornitology z USA (časopisy *The Condor* a *The Wilson Bulletin*), Argentiny (časopis *El Horneo*), jižní Afriky (časopis *Ostrich*) a Japonska (časopis *Torri*). Pro velký zájem zahraničních ornitologů se výbor na své schůzi 10. listopadu 1934 rozhodl, že bude uvádět u všech publikovaných článků souhrny v angličtině, němčině nebo francouzštině. Toto rozhodnutí přispělo k tomu, že v dalších letech se v zahraničí podstatně zvýšil zájem o výměnu časopisů. Na třetí valné hromadě byl členem redakční rady zvolen JUDr. J. Lančík. Díky jeho velkým jazykovým znalostem (ovládal 5 západních jazyků) se velmi zkvalitnila jazyková úroveň souhrnů a to přispělo k dalšímu rozšíření výměny časopisů. Pro české čtenáře zavedl rubriku, kde uveřejňoval překlady souhrnů z významných prací zahraničních autorů a tak informoval české čtenáře o novinkách v ornitologii. Na vydávání a úpravě časopisu se dr. Lančík podílel až od roku 1949.

Do roku 1936 byla knihovna umístěna v bytě Zdeňka Šulce v Přerově v dnešní Čechově ulici. Po úspěšné účasti Moravského ornitologického spolku na „Středomoravské výstavě“ v Přerově v červnu až srpnu roku 1936 byl zřízen sekretariát spolku v Přerově v hostinci u „Förstrů“ v dnešní ulici Trávník. Do sekretariátu byla přestěhována expozice z výstavy, sbírky a knihovna spolku. Odtud pak byly sbírky a knihovna v roce 1938 přestěhovány do nové budovy Moravské ornitologické stanice. Místnosti knihovny byly v prostorách dnešní vstupní haly. Do vedlejšího sálu

byly umístěny sbírky. Zbytek budovy sloužil jako zimní voliéra pro chované ptáky a jako nemocnice pro poraněné ptáky. Na valné hromadě spolku konané 16.října 1943 byl zvolen archivářem a knihovníkem František Hejl. O rozšiřování knihovního fondu se staral 46 let, až do své smrti v roce 1989. Při náletu amerických letadel na Přerov 20.listopadu 1944 byla budova stanice z větší části zničena (byly zničeny vnitřní a venkovní voliéry a sbírky). Do budovy zatékalo a knihovna musela být po obu oprav znovu přestěhována a umístěna v bytě Z.Šulce. Po osvobození v roce 1945 začalo krátké období rozkvětu ornitologické stanice. Do knihovny bylo zakoupeno mnoho základních ornitologických knih jak českých, tak i zahraničních autorů. Úspěšně pokračovalo i vydávání časopisu „Československý ornitolog“ a výměna časopisů se zahraničím.

S nástupem totality bylo v roce 1949 zastaveno vydávání časopisu a v důsledku toho téměř ustala mezinárodní výměna publikací. Jediný časopis, který docházel pravidelně i po roce 1949, byl lucemburský ornitologický časopis „Regulus“. I v tomto období byla knihovna soustavně doplňována o českou ornitologickou literaturu. Tato činnost však byla spojena s velkými finančními problémy. V knihovně bylo možno studovat i v padesátých letech, protože výpůjčky zajišťovali přerovští členové spolku ve svém volném čase. Od roku 1956 se podařilo prosadit vydávání časopisu „Zprávy MOS“. Výměna se zahraničím nebyla možná z politických důvodů.

Osudy knihovny byly koncem padesátých a začátkem šedesátých let stejné jako problémy, které měl Moravský ornitologický spolek po zrušení spolkového zákona se svou existencí. Na přechodnou dobu se stal zájmovou organizací Moravského muzea v Brně, krátce pak Muzea Komenského v Přerově, a konečně v roce 1961 samostatnou organizací Městského národního výboru v Přerově. Až do roku 1961 byla knihovna umístěna v Moravské ornitologické stanici a její chod byl zajišťován členy výboru. Dne 9.února 1961 členové výboru zjistili, že budova ornitologické stanice je zapečetěna a jsou vyměněny zámky. Zástupce Městského národního výboru jim na schůzi sdělil, že muzeum bude v budově provádět rekonstrukční práce a zapečetění bylo provedeno ve snaze „zabránit znehodnocení knih a sbírkových předmětů“. Začátkem roku 1961 rozhodl ředitel muzea Gustav Vožda o převozu knih a vybavení stanice do budovy zámku. Vše bylo umístěno ve vlhkém prostředí kotelny. Převozy byly uskutečněny bez jakýchkoliv protokolů a předávání. Tento postup vyvolal pobouření přerovské veřejnosti a odborných ornitologických kruhů. Na základě jejich protestů se rozhodla rada Městského národního výboru a na svém zasedání 25.května 1962 vytvořila samostatnou osvětovou organizaci „Moravská ornitologická stanice“. Pro spolkovou činnost byla vyhrazena místnost v Přerově, Mostní ulici č.6, kde byla knihovna umístěna v letech 1963 až 1968.

V této době zajišťoval provoz Moravské ornitologické stanice Městský národní výbor, který zde zřídil zoologický koutek. V roce 1966 začaly velké finanční pro-

blémy Městského národního výboru s provozem tohoto zařízení. Po řadě jednání, jejichž iniciátorem byl akademický malíř V.Kozák, se Městský národní výbor rozhodl, že předá ornitologickou stanicí a ornitologický spolek Vlastivědnému ústavu v Přerově. Předání bylo provedeno k 1.lednu 1970. Poprvé bylo předávání provedeno za účasti předávací komise.

Muzeu bylo předáno 811 svazků knih, časopisů a separátů. Budova stanice byla ve velmi špatném technickém stavu, a proto byly sbírky a knihovna umístěny v depozitáři přírodovědného oddělení na Horním náměstí. Po rekonstrukci budovy ornitologické stanice v roce 1971 byla knihovna a sbírky převezeny zpět. Současně došlo ke sloučení knihovny přírodovědného oddělení muzea a knihovny Moravského ornitologického spolku. Nejvýznamnějšími publikacemi muzejní knihovny byly entomologické publikace L.Hudečka (významného českého entomologa žijícího v Přerově), které muzeum získalo koupí po jeho smrti. Nejcenějším bylo monumentální dílo o motýlech světa, z časopisů pak staré ročníky Živy a Vesmíru z minulého století.

Rozhodnutím rady KNV a ONV o specializaci muzeí Severomoravského kraje v roce 1966 byla přírodovědnému oddělení určena specializace ornitologie, a proto je ornitologická literatura považována za sbírkový předmět.

V roce 1972 bylo obnoveno vydávání časopisu „Zprávy MOS“ jako ročenky a od roku 1975 se začaly vydávat monografie v edici „Knihovna MOS“. Postupně byla obnovena výměna časopisů a dalších publikací s domácími a zahraničními institucemi. Výměna byla navázána s více než 270 institucemi z celého světa a publikace byly zasílány do všech významných světových knihoven (např. Kongresu USA ve Washingtonu, Britského přírodovědeckého muzea v Londýně). Bylo objednáno více než 120 přírodovědných časopisů a sborníků, které byly v té době do naší republiky dováženy. Současně se začaly pravidelně objednávat ornitologické publikace vydávané hlavně v bývalé NDR a SSSR.

Od roku 1973 se knihovna rozrůstala i nákupem knih ze soukromých knihoven ornitologů. První koupenou knihovnou byla knihovna J. Sítky, která obsahovala více než 450 knih. Nejcenějšími byly monografie o papoušcích, datlech, bahňácích, havranovitých a holubech světa. Díky pochopení a ochetě pracovníků olomoucké prodejny „Zahraniční literatury“ se podařilo získat nově vydaná kompendia. Kromě nákupů nových knih byly nakupovány i starší knihy v antikvariátech. V muzejní knihovně byly vyříděny tzv.“mrtvé fondy“, které obsahovaly několik desítek tisíc knih a časopisů zabavených totalitními orgány při likvidaci různých spolků, institucí a soukromých knihoven. Tak bylo získáno několik set knih a časopisů hlavně regionálního charakteru (sborníky muzeí a přírodovědeckých společností např. v Ostravě, Olomouci, Prostějově). Knihovní fond se během několika let více než zdvojnásobil.

Postupně byly přikupovány jak mnohé další soukromé knihovny, tak i vyřazené knihy a časopisy z fondů jiných knihoven. Posledním větším přírůstkem je knihovna

známého ornitologa a popularizátora přírody, vedoucího zoologického oddělení Národního muzea v Praze dr. J. Hanzáka, získaná v roce 1995. Fondy knihovny přírodovědného oddělení Muzea Komenského v současné době obsahují více než 20 tisíc knih, časopisů a separátů. Základ knihovny tvoří ornitologická literatura, protože se jedná o specializovanou vědeckou knihovnu.

Základními publikacemi však jsou zde zastoupeny všechny obory přírodních věd, hlavně botanika a zoologie. Svým rozsahem patří naše knihovna mezi velké a pokud srovnáváme kvalitu fondů, snese srovnání se všemi českými knihovnami včetně knihovny Akademie věd ČR, Národního muzea v Praze a univerzit. Ve fondech je mnoho starých ornitologických knih a časopisů, které jsou v České republice uloženy pouze u nás. Knihovna udržuje dobrý kontakt i se současnou ornitologickou knižní produkcí.

Do sedmdesátých let byla knihovna využívána omezeně, většinou jen regionálními pracovníky. Současně s pořádáním celostátních ornitologických konferencí se zvýšilo i využití knihovny. Cenným přínosem bylo vydávání české ornitologické bibliografie od nejstarších dob až do roku 1980 a pravidelné vydávání bibliografie za uplynulý rok ve sborníku „Zprávy MOS“. V současné době máme největší počet uživatelů mezi diplomaty a doktorandy vysokých škol z celé republiky. Bohatý fond českých ornitologických prací jim umožňuje úplné zpracování zadaných témat i z oblasti ochrany životního prostředí. V poslední době oceňují kvalitu našeho knižního fondu i badatelé z ciziny (Švédska, Norska, Německa), kteří některé knihy např. zoologie viděli v originále poprvé u nás.

Mnoholetou cílevědomou sbírkovou prací se tak podařilo v Přerově vybudovat jednu z největších ornitologických knihoven v České republice a do budoucna si přeje, aby naše knihovna toto své výjimečné postavení udržela.

RNDr. Jiljí Sitko, CSc

ODBORNÉ ČLÁNKY

Rukopisné postskriptum jako cenný pramen k ornitologii

Historie (včetně historie výskytu organismů) je založena především na pramelech a literatuře. Ověřitelných exaktních důkazů je z minulosti dochováno velmi málo, a to jednak pro dřívější nemožnost ochrany přírodnin ze zoologie pro absenci depotních prostředků, jednak pro pozdější zcela neuvážené ničení celých kolekcí a písemností s nimi souvisejících. Již jen z tohoto úhlu pohledu je každý starý, tedy historický údaj, zvláště když je zcela konkrétní, velmi cenný. Je samozřejmé, že

prameny i literatura mohou být také chybné a nesprávné a konečnou verifikaci, je-li to možné, musí vyslovit faunistická komise pro ornitologii (Vavřík & Hudeček 2003).

Na konci 20. století jsme odbornou veřejnost upozornili na rukopisná postskripta v knize A. Heinricha¹⁾, uložené ve Slezském zemském muzeu v Opavě (Hudeček & Hanák 2000)²⁾. O tom, že naše práce vzbudila zájem, a to v relativně krátké době, svědčí kuriózní pokus o zpochybnění zápisu zmije jurské na Moravě (na str. 42 zmíněné knihy) Šuhajem & Vlčkem (2002)³⁾ souběžně s manipulací nami zveřejněné úvahy (o možné introdukci).

Heinrichova kniha je vedena pod sign. 10.638. Přibližné časové rozmezí zápisů tužkou o ptácích je mezi lety 1900 až 1917, přičemž ale všechny mohly být provedeny k r. 1917. Kniha byla dle razítka na titulní straně součástí knihovny c.k. reálné školy v Opavě (= Troppauer k. k. Realschulbibliothek).

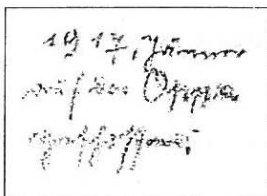
Původní signatura na štítku, nalepeném na deskách knihy, s textem „Hist. nat. II 7, 1466“ svědčí, že zřejmě bývala součástí profesorské knihovny. Na uvedené škole působil od školního roku 1905-06 slezský přírodovědec prof. Karl Köhler. Věnoval se herpetologii a ornitologii (Köhler 1938, Hudec, Kondělka & Novotný 1966, Hudeček & Hanák, v tisku). Právě on byl s velkou pravděpodobností pisatelem postskript.

Pro jedinečnost i „zranitelnost“ zápisů pokládáme za potřebné jejich zveřejnění s vyobrazením (viz appendix). V hranatých závorkách jsou naše zpřesňující poznámky (zkratky nec = negace, sic = upozornění, takto, s.d. = bez data).

Souhrn

Zevrubněji je popsán a zobrazen obsah rukopisných postskript v knize A. Heinricha, uložené pod sign. 10.638 v knihovně Slezského zemského muzea v Opavě z hlediska ornitologie. Pro svou jedinečnost, ale i možnou „zranitelnost“ by měl být jejich zdroj ochraňován jako cenný pramen, nikoliv jen jako pouhá součást knižního fondu.

Appendix

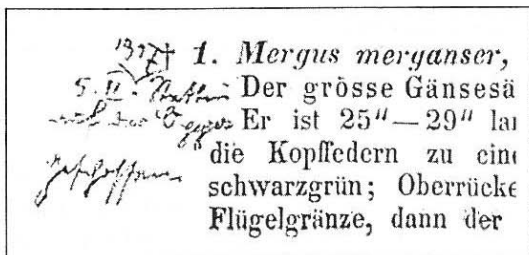
Labuť zpěvná, *Cygnus cygnus* (Linnaeus, 1758)

Str. 160: „1917. Jänner auf der Oppa geschossen“ (= 1917, v lednu na [řece] Opavě, střelena, obr. 1).

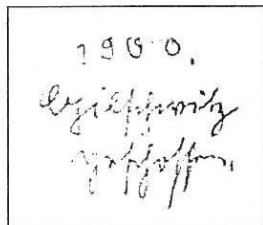
Obr.1. Labuť zpěvná (*Cygnus cygnus*)

Morčák velký, *Mergus merganser* Linnaeus, 1758

Str. 171: „5.2.1917 auf der Oppa geschossen“ (= 5.2.1917 na [řece] Opavě, střelen, obr. 2).

Obr.2. Morčák velký (*Mergus merganser*)

Obr.3. Drop velký (*Otis tarda*)

Drop velký, *Otis tarda* Linnaeus, 1758

Str. 133: „1900. Gilschwitz⁴⁾ geschossen“ (= 1900. Jilešovice [u Opavy], střelen [nec Gieprtowitz, Údolná], obr. 3).

Poznámky

1/ Heinrich A., 1856: Mährens und k.k. Schlesiens Fische, Reptilien und Vögel. Ein Beitrag zur Fauna beider Kronländer. Commission b. Nitsch u. Grosse, Brünn.

2/ Za zapůjčení Heinrichovy knihy děkujeme paní Daně Ševčíkové (Slezské zemské muzeum, Opava).

3/ Šuhaj & Vlček (2002) napsali, že „cílem jejich příspěvku (sic !) je doporučení, aby zmíněný dubiózní údaj o údajném výskytu (= zmije jurské, *Vipera aspis*) na Moravě nebyl dále přebírán do odborné literatury“.

4/ Znovu porovnáno dle česko-německého seznamu obcí ve Slezsku (Anonymus s.d.).

Literatura

Anonymus, s.d.: Seznam obcí ve Slezsku, vyjma Mor. enklav. Slezská Grafia, Opava.

Hudec K., Kondělka D., Novotný A., 1966: Ptactvo Slezska. Slezské muzeum, Opava.

Hudeček J., Hanák F., 2000: Ptáci v rukopisných poznámkách ke knize Albina Heinricha. - Ptáci kolem nás, Přerov, (4): 19-20.

Hudeček J.J., Hanák F.: Zmije jurská (*Vipera aspis*) v poznámkách k Heinrichovu dílu v knihovně Slezského zemského muzea v Opavě (Reptilia: Serpentes: Viperidae). V tisku.

Köhler K., 1938: Die Kriechtiere und Lurche Schlesiens (Č.S.R.). - Mitt. Naturw. Ver. Troppau, 43: 7-10.

Šuhaj J., Vlček P., 2002: Rukopisná poznámka o výskytu zmije západní (*Vipera aspis*) v publikaci Albina Heinricha. - Fauna Bohemiae Septentrionalis, 27: 141-143.

Vavřík M., Hudeček J.J., 2003: Historická literatura a dokladový materiál k ní - zdroj poznání i omylů v ornitologii. - Zprávy MOS, Přerov, 61: 73-74.

Jiří J. Hudeček, RNDr. František Hanák

Kavky jako klubáci

Do poloviny října 2002 bylo v okolí Ostravy vcelku teplé počasí. Přesto tažní ptáci houfně opouštěli krajinu a dalo se tedy předpokládat, že chladné počasí tu bude, co nevidět. První ranní přizemní mrazíky začaly 21. října a již čtyři dny na to přiletěly první vlny havranů a kavek k zimnímu pobytu v našem regionu.

Díky tomu, že přímo z okna bytu mám panoramatický výhled na lokalitu luk a pastvin hned za zahradou, mohl jsem pozorovat každodenní ranní přilet ptáků z nocoviště přímo na louky, kde hledali potravu. Konstatoval jsem, že oproti jiným létům, kdy převládali v hejnech havrani, tentokrát poměr havranů a kavek byl vyrovnán. Některé dny dokonce kavky převládaly.

V prvních dnech se mezi zimními hosty pohybovaly (a sbíraly potravu) menší hejna špačků. Těch však poznenáhlu ubývalo.

V polovině listopadu chladné počasí nečekaně ustoupilo dvěma slunným bezvětřným dnům, kdy teplota přes den vystoupila až na +18°C (bylo to 16. a 17. listopadu). Dokonce začal intenzivně létat hmyz a poletovat motýli.

V té době majitel zemědělské farmy (a soused zároveň) vypustil na louky stádo svých ovcí (asi 30 ks) a koz (asi 10 ks). Horký pach zvířat přilákal ke stádu na louce hmyz, který se snažil na zvířatech přiživovat. Bylo zajímavé, že si toho okamžitě všimli i ptáci. Špačci už v té době byli pryč a tak se lapání hmyzu zúčastňovali havrani, ale zejména kavky. Sledoval jsem se zájmem čím dál odváznější kavky, které se snažely těsně ke zvířatům, obléávaly je a v jejich těsné blízkosti hmyz chytaly. Nakonec se začaly usazovat na jejich hřbety a sbíraly hmyz z jejich srsti. Nejdříve bylo stádo celé nesvé. Zvířata ptákům uhýbala a snažila se je setřást. Časem se stádo uklidnilo a zejména starší zvířata už nechala ptáky usedat na své hřbety. A tak se stalo, že některá ovce „vozila“ na zádech třeba i tři ptáky najednou. To však platilo jenom o ovcích. Kozy ptáky na svém hřbetě nesnášely a vždy je odehnaly nebo setřásly.

„Spolupráce“ kavek a oveček trvala po oba teplé dny. Když se ochladilo, vytratil se hmyz a tím také zájem kavek o očistu oveček.

Tato krátká příhoda mi ukázala, že ptáci – očišťovači nefungují jenom v afrických savanách ve stádech divokých zvířat, ale že to umí i učenlivé evropské kavky.

arch. Sáo Novák

MOS a celosvětový festival ptactva 2004

Říjnový Světový festival ptactva (World Bird Festival) byl odstartován v Evropě Evropským festivalem ptactva (European Birdwatch) o víkendu 2. a 3. října 2004. Stranou tradičně nezůstal ani Moravský ornitologický spolek. Naše exkurze na Tovačovské rybníky (2.10.2004) se zařadila mezi téměř 40 akcí, které Česká společnost ornitologická, náš národní partner BirdLife International, nabídla široké veřejnosti.

Selhalo pouze jediné, co jsme nemohli ovlivnit, a to počasí. Snad celou střední Moravu pokryla neproniknutelná mlha. I přes tento handicap, který nemohl nikdo již po probuzení přehlédnout a posléze celé dopoledne prohlédnout, přišlo 37 zájemců, z toho 13 dětí. Všechny potěšily alespoň rozdávané propagační materiály.

Jediné, co bylo dopoledne k vidění, byli ledňáčci říční poletující přímo břehů a mladý racek malý. Jedinec neschopný letu (zraněné levé křídlo) odplaval od břehu do mlhy. Později za jasného počasí se nám ho již nepodařilo najít, takže jsme se nemohli pokusit o případnou záchranu.

Jen ti opravdu nejvytrvalejší se dočkali nádherného odpoledního počasí, které dokonce některé z těch, co to vzdali, přilákalo zpět k rybníkům. A stálo to za to. Celkem bylo pozorováno 55 druhů ptáků v počtu 2570 exemplářů. Z méně běžných druhů to byli orel mořský, vodouši tmaví, řuhák šedý a volavky bílé. Žebříček deseti nejčtenějších druhů vypadal následovně:

1.	špaček obecný	600 ex.
2.	čejka chocholátá	500 ex.
3.	lyska černá	350 ex.
4.	volavka popelavá	300 ex.
5.	racek chechtavý	250 ex.
6.	kachna divoká	100 ex.
7.	labuť velká	82 ex.
8.–9.	potápka roháč, polák velký	po 50 ex.
10.	vrabec polní	40 ex.

Naše akce rozhodně pomohla propagaci ochrany ptactva a informovanosti veřejnosti. Na základě naší tiskové zprávy o konání akce a jejím průběhu se objevilo téměř dvacet různých článků a reportáží v médiích. Několik reportérů se dokonce

festivalu přímo zúčastnilo.

Podle informací České společnosti ornitologické se ve 30 zemích Evropy na 953 akcích sešlo téměř 18 000 milovníků ptactva a společně pozorovali neuvěřitelných 3 341 921 ptačích jedinců. Nejvíce lidí (4922) se sešlo ve Švédsku, kde pozorovali i nejvíce ptačích jedinců (957 520); nejvíce akcí (146) uspořádalo Maďarsko.

Ing. Adolf Goebel, Ph.D.

fotografie autor

Úspěšné vyhnízdění včelojeda lesního na Přerovsku

Včelojed lesní určitě nepatří k všeobecně známým druhům ptáků. Je to dáno jak tím, že u nás hnízdí relativně skrytě a v nepříliš vysokém počtu, tak tím, že ho pozorovatelé zcela automaticky považují za běžně se objevující káni lesní, které je skutečně hodně podobný zbarvením i velikostí. Podobně jako káně lesní se také včelojed lesní objevuje jak ve světlé, tak i v tmavé formě. Je však útlejší, má tvar hlavy připomínající holuba a v dospělosti výrazně žluté oči. V letu je hlava vysunuta dopředu, ocas je delší se třemi výraznými tmavými pruhy.

Hnízdo včelojeda lesního

Hlavní složku jeho potravy tvoří vosy a jejich larvy, které vyhrabává ze země i s hnízdy. Mimo to se živí také jinými druhy hmyzu a drobnými obratlovci. Je přísně tažný, na zimu odlétá v srpnu až září do tropických oblastí Afriky. Zpět se vrací v dubnu. Za příznivých podmínek pár odchová jedno až dvě mláďata. Pokud převládá chladnější počasí, které nepřeje výskytu vos, stává se, že se mnoho párů o hnízdění vůbec nepokusí.

Mladý včelojed lesní

Velkou radost v letošním roce udělal ornitologům objev hnízda na Přerovsku, v jehož blízkosti se stále objevovali dva nedospělí, ale již soběstační včelojedi lesní. Hnízdění včelojedů je známkou, že okolní biotop je z ekologického hlediska v řadě ohledů vyvážený. Navíc je v jeho okolí dobrá potravní nabídka i podmínky pro hnízdění v příštích letech. To je velmi důležité, protože včelojed lesní je zařazen mezi silně ohrožené a zákonem zvláště chráněné druhy.

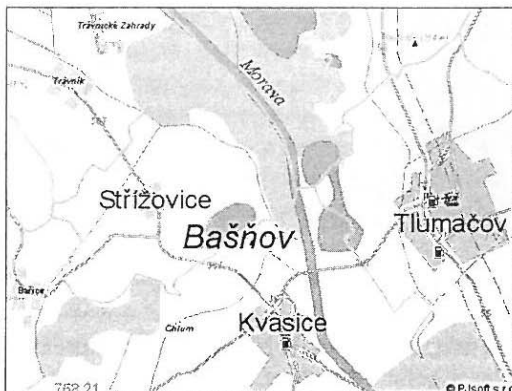
Ing. Adolf Goebel, Ph.D.

fotografie autor

Bašňovský mokřad

Umístění lokality: Bašňovský mokřad leží mezi obcemi Strážovice a Kvasice, 7 km od města Kroměříže. Je tedy situován v nejjižnějším cípu Hornomoravského úvalu, nedaleko jiné ornitologicky významné lokality – Záhlinicka (rybníky, podmáčené louky a fragmenty lužního lesa) a Trávníckého lužního lesa. Mapovací kvadrát 6770, nadmořská výška 187 m. Celková rozloha mokřadu i s ochranným pásmem je 46 ha.

Dostupnost: Lokalita je dobře dostupná autem nebo na kole a to jak z Kroměříže, tak i z Otrokovic. Nejbližší železniční zastávkou je Tlumačov ležící na druhém břehu řeky Moravy. Odtud je lokalita vzdálená cca 4 km. Autobusem není lokalita o víkendech dobře dostupná.

Charakter: Jedná se o bezodtokovou oblast s povodím 2.1 km². Vlastním mokřadem procházejí 3 meliorační kanály, které se spojují v jeden tok zvaný Panenská. Ten pak ústí z pravé strany do řeky Moravy u obce Kvasice. Bašňovský mokřad je pozůstatkem někdejší bažiny zbylé po regulaci řeky Moravy. Dominantními druhy rostlin jsou zde rákos obecný, orobinec široolistý, chrastice rákosovitá, a různé druhy ostříc. Na jižní stranu mokřadu navazuje svah, který porůstají ovocné sady. Mimo ptáky je tato lokalita významná z hlediska výskytu různých druhů bezobratlých (např. 10 druhů váček, nalezen i kriticky ohrožený listonoh jarní) a obojživelníků (rovněž 10 druhů, z toho 2 kriticky ohrožené, 5 silně ohrožených a 2 ohrožené druhy). Vodní plochy mokřadu však v suchých letech zcela vysychají, což působí velmi negativně na zdejší společenstva.

Hnízdicí druhy: Za celou dobu sledování mokřadu různými autory zde bylo zjištěno celkem 140 druhů ptáků, z toho 58 druhů hnízdicích. Pravidelněji hnízdí 23-41 druhů, mezi něž patří i kachna divoká (*Anas platyrhynchos*), ohrožený moták pochop (*Circus aeruginosus*), ohrožený bramborníček černohlavý (*Saxicola torquata* – 2 páry), cvrčilka zelená (*Locustella naevia*), cvrčilka říční (*L. fluviatilis*), rákosník proužkovaný (*Acrocephalus schoenobaenus*), rákosník zpěvný (*A. palust-*

ris), rákosník obecný (*A. scirpaceus*), pěníce černošlavá (*Sylvia atricapilla*), pěníce hnědokřídla (*Sylvia communis*) budniček menší (*Phylloscopus collybita*), budniček větší (*P. trochilus*), ohrožený moudivláček lužní (*Remiz pendulinus* – 1 pár), mlynářik dlouhoocasý (*Aegithalos caudatus*), silně ohrožená žluva hajní (*Oriolus oriolus* – 1 pár), ohrožený tuhýk obecný (*Lanius collurio* – 1

pár), špaček obecný (*Sturnus vulgaris*) a strnad rákosní (*Emberiza schoeniclus*). Současnou absenci bahenních druhů ptáků na lokalitě způsobuje jednoznačně skutečnost, že porosty nejsou pravidelně koseny. V přílehlajících sadech hnízdí mimo jiné i holub hřivnáč (*Columba palumbus*), hrdlička divoká (*Streptopelia turtur*), strakapoud velký (*Dendrocopos major*), žluva zelená (*Picus viridis*), zvonek zelený (*Carduelis chloris*), stehlík obecný (*C. carduelis*), strnad obecný (*E. citrinella*) a drozd zpěvný (*Turdus philomelos*).

V minulosti bylo prokázáno též hnízdění ohrožené potápky malé (*Tachybaptus ruficollis*), potápky roháče (*Podiceps cristatus*) a potápky černokrké (*P. nigricollis*), husy velké (*Anser anser*), ohrožené kopřivky obecné (*Anas strepera*), ohrožené čírky obecné (*A. crecca*), silně ohrožené čírky modré (*A. querquedula*), lžičáka pestrého (*A. clypeata*), rzozhlávky rudozobé (*Netta rufina*), poláka velkého (*Aythya ferina*), poláka malého (*A. nyroca*), poláka chocholačky (*A. fuligula*), hohola severního (*Bucephala clangula*), chřástala vodního (*Rallus aquaticus*), lysky černé (*Fulica atra*), slípký zelenonohé (*Gallinula chloropus*), čejky chocholaté (*Vanellus vanellus*), kulíka říčního (*Charadrius dubius*), vodouše rudonohého (*Tringa totanus*), břehouše černoocasého (*Limosa limosa*), bekasíny otavní (*Gallinago gallinago*), racka chechtavého (*Larus ridibundus*), konipase lučního (*Motacilla flava*), ohrožené cvrčilký slavíkové (*L. luscinoides*), rákosníka velkého (*A. arundinaceus*) a sedmihláska hajního (*Hippolais icterina*).

Migrace: Vzhledem k tomu, že se mokřad Bašnov nalézá v přímé tahové cestě ptáků, která vede podél řeky Moravy, je více než pravděpodobné, že tuto lokalitu navštěvuje na tahu mnoho druhů ptáků, byť jen krátkodobě při sběru potravy nebo odpočinku. Pro značnou členitost a rozlehlost mokřadu a u některých druhů také pro jejich nenápadný vzhled či chování, zcela jistě docházelo a stále dochází k jistému podhodnocení. Pozorovány zde byly také kriticky ohrožené druhy jakými jsou

orel mořský (*Haliaeetus albi-*
cilla) orel křiklavý (*Aquila*
pomarina) luňák hnědý
(*Milvus migrans*), orlovec
říční (*Pandion haliaetus*)
a sokol stěhovavý (*Falco*
peregrinus), bukač velký
(*Botaurus stellaris*), bukáček
malý (*Ixobrychus minutus*),
volavka červená (*Ardea*
purpurea), kolpík bílý (*Plat-*
talea leucorodia), ostralka
štíhlá (*A. acuta*), polák malý,
morčák velký (*Mergus mer-*

ganser), vodouš rudonohý, břehouš černoocasý, koliha velká (*Numenius arquata*), tenkozobec opačný (*Recurvirostra avosetta*), rybák černý (*Chlidonias niger*) a v roce 2004 i chřástal malý (*Porzana parva*). Dále zde bylo zjištěno i několik silně ohrožených druhů: potápka rudokrká (*Podiceps grisegena*), volavka bílá (*Egretta alba*), kvakoš noční (*Nycticorax nycticorax*), čáp černý (*Ciconia nigra*), čírka modrá, lžičák pestrý, zrzohlávka rudozobá, hohol severní, krahujec obecný (*Accipiter nisus*), moták lužní (*Circus pygargus*), chřástal kropenatý (*P. porzana*), pisík obecný (*Actitis hypoleucos*), vodouš kropenatý (*Tringa ochropus*), bekasina otavní, rybák obecný (*Sterna hirundo*), ledňáček říční (*Alcedo atthis*), dudek chocho-
latý (*Upupa epops*), drozd cvrčala (*Turdus iliacus*), konipas luční, slavík modráček
středoevropský (*Luscinia svecica cyaneacula*), rákosník velký. Často tudy protahují
i vodouši bahenní (*Tringa glareola*) a tmaví (*Tringa erythropus*) a různé druhy jes-
páků. Existují odtud i pozorování husice rezavé (*Tadorna ferruginea*), sluky lesní
(*Scolopax rusticola*) a jedno pozorování pisily čáponohé (*Himantopus himantopus*)
a bekasiny větší (*Gallinago media*).

V době plného zavodnění mokřadu a při nynějším intensivním obhospodařování
většiny okolních vodních ploch se na tuto lokalitu stahují ptačí druhy, které jsou
citlivé na vyrušování a na silné znečištění hnojením. V takovém případě je Bašňov
úžasná lokalita s výskytem mnoha ptačích druhů. Může tu být v tu dobu prakticky
cokoliv. Podle průzkumů ornitofauny bylo v oblasti mezi Kroměříží, Hulínem a
Kvasicemi celkem zjištěno v letech 1972 až 2001 přes 270 druhů ptáků!

Zimování: V zimě není vzhledem k zámrazu tato lokalita příliš ornitologicky
atraktivní. Existují odtud však i zinní pozorování silně ohroženého motáka pilicha
(*Circus cyaneus*), rovněž silně ohrožené sýkořice vousatá (*Pamurus biarmicus*) a
po jednom pozorování sněhule severní (*Plectrophenax nivalis*) a konopyk žlutozobé
(*Carduelis flavirostris*).

Stupeň ochrany: Bašňovský mokřad je chráněným přírodním výtvozem. Mokřad je ohrožen eutrofizací ze zemědělské výroby a znečištěním z odpadních vod. Velký problém z hlediska ochrany zdejší populace vzácných druhů obojživelníků (ale i mnoha druhů ptáků) představuje vysychání lokality v některých letech. Největší nebezpečí pro lokalitu spočívá ovšem v naprosto nekontrolovatelném agresivním zarůstání vodní plochy rákosem a s tím souvisejícím zamedněním.

Kdy lokalitu nejlépe navštívit: Ornitologicky je lokalita nejzajímavější v době jarního i podzimního tahu a to zejména za zvýšeného stavu vody.

Bašňov představuje přirozené, nikoliv však již původní, ale druhotně vzniklé, pozměněné stanoviště s poměrně velkou druhovou biodiverzitou. Nachází se uprostřed kulturní krajiny, v níž jsou ostrůvkovitě rozmístěny malé fragmenty posledních přírodních společenstev. Souhrnně bylo doposud v mokřadu zjištěno 74 zvláště chráněných druhů živočichů, z toho 22 druhů kriticky ohrožených, 30 druhů silně ohrožených a 22 druhů ohrožených. Za celou dobu sledování mokřadu různými autory zde bylo zjištěno 141 druhů ptáků, z toho 58 druhů hnízdicích. Z hlediska ochrany přírody střední Moravy má tedy tato lokalita mimořádný význam.

Pavel Šálek a Michal Vinkler

Pozemky pro Ptáky

Již se s Vaší pomocí podařilo nashromáždit **12 710 Kč.**

Děkujeme!

Bašňovský mokřad:

Právě Bašňovský mokřad je jednou z vytipovaných lokalit v rámci této kampaně, kterým by maloplošný výkup pozemků pro potřebu ochrany přírody a ptactva mohl významně pomoci. V současné době zjišťujeme informace o vlastnických vztazích v této oblasti. Stále se nám však nepodařilo nashromáždit dostatek finančních prostředků pro výkup významnější části tohoto ani jiného mokřadu.

Více informací o kampani *Pozemky pro ptáky* naleznete na internetových stránkách MOS www.mos.d2.cz pod logem kampaně.

Excerpce (14)

The Wilson Bulletin

Vol. 114, No.3 – September 2002

Variabilita v karotenoidním zbarvení u datla zlatého v hybridní zóně

(Variation in Carotenoid-based Color in Northern Flickers in a Hybrid Zone)

– Karen L. Wiebe a Gary R. Bortolotti ; str. 393

Autoři tohoto článku studovali variabilitu karotenoidního zbarvení letových per (letek i ocasních per) hybridů datla zlatého (*Colaptes auratus*) a její korelaci s reprodukčním chováním a přežíváním. Na 218 jedincích bylo zjištěno kontinuální spektrum od žluté po červenou, přičemž samci byli obecně o něco málo červenější než samice. Analýzy změn ve vybarvení jedinců ukázaly, že samci, nikoliv však samice, dostávali s věkem více červené vybarvení. S výjimkou jednorocných samic se tělesná kondice s věkem nezlepšuje, což naznačuje, že vybarvení nesouvisí s tělesnou kondicí měřenou v době inkubace. Nepodařilo se zjistit žádné vztahy mezi zbarvením peří a velikostí snůšky, hnízdní úspěšností či návratností na studijní lokalitu. V hybridní populaci, v níž je vnitrodruhová variabilita zbarvení částečně dána geneticky, nemohou být odstín či jas použitelné jako signál individuální kvality. Přibližně 25% datlů zlatých mělo jedno či více ocasních per, která se lišila od zbytku opeření. V každém případě byla tato odlišná pera bledší či žlutější, přičemž tato odlišnost mohla být způsobena potravou či stresem, když byla pera ztracena a znovu narostla během zimy. To podporuje hypotézu, podle níž jsou červené karotenoidní pigmenty nákladné na udržování ve stresových podmínkách.

Pozn. překladatele: Dátel zlatý se vyskytuje ve dvou subspeciích, které se liší ve vybarvení – *C. auratus auratus* je žlutý, zatímco *C. auratus cafer* červený, což je geneticky podmíněno. Oba poddruhy se kříží na dlouhé hybridní zóně táhnoucí se podél Skalistých hor od Aljašky až po Texas.

Adopce mláďat pisily čáponohé rybáky obecnými

(Adoption of Black-winged Stilt Chicks by Common Terns) – Uzi Paz a Yosi Eshbol ; str. 409

Tento článek referuje o pozorování mezidruhové adopce mláďat pisily čáponohé (*Himantopus himantopus*) rybáky obecnými (*Sterna hirundo*). Tyto dva druhy hnízdí na podobných lokalitách avšak značně se liší ve svém chování a potravních

nárocích. Tato první zpráva o adopci mezi těmito dvěma druhy popisuje pozorování z 8. června 2001 z Atlitu (severní Izrael). Zatímco všechna mlád'ata rybáků na varovný hlas rodičů reagovala přikrčením se nebo rychlým útekem do úkrytu, pozorované mladé pisily nikterak nereagovaly na varování rybáků. Žádné dospělé pisily nebylo vidět ani slyšet. Autoři tohoto článku měli možnost pozorovat, jak pár rybáků přistál u mlád'at pisil a mlád'ata k nim přiběhla a schovala se v jejich stínu, přičemž rybáci nevykazovali žádné známky agrese. Následně se dokonce neúspěšně pokusil jeden z rybáků nakrmit mlád'ata rybou. Hnízdo rybáků bylo pozorováno po 10 dní, přičemž mladé pisily se vždy vracely na noc a byly dospělými rybáky zahřívány. Rybáci také chránili mlád'ata před predátory. Ani jedno z mlád'at pisil se však nedožilo vzletnosti.

Vol. 114, No.4 – December 2002

Nový druh sokolce (Falconidae: *Micrastur*) z jihovýchodní Amazonie a Atlantických deštných lesů Brazílie

(A New Species of Forest-falcon (Falconidae: Micrastur) from Southeastern Amazonia and the Atlantic Rainforests of Brazil) – Andrew Whittaker ; str. 421

V tomto článku autor popisuje nový druh sokolce v rámci rodu *Micrastur*, který pochází z brazilských deštných lesů a přiléhající části severovýchodní Bolívie. Počáteční rozpoznání nového kryptického taxonu bylo umožněno pomocí jeho hlasu, který je znatelně odlišný od všech příbuzných druhů. Několik špatně určených exemplářů tohoto nepopsaného druhu bylo umístěno v několika muzejních sbírkách, jelikož nový druh blíže připomíná sokolce amazonského (*M. gilvicolis*). Tyto kusy zůstávaly nerozpoznány po více než století. Nejen vokalizace nového druhu se liší od sokolce amazonského, sokolce tmavého (*M. plumbeus*) a sokolce pralesního (*M. ruficollis*), ale odlišuje se i morfologicky. Druh byl popsán jako *Micrastur mintoni* Whittaker, 2002 (angl. Cryptic Forest-Falcon).

Pozn. překladatele: Kryptický taxon je označení pro takový taxon, který je svým vzezřením identický (nebo velmi podobný) s jinými příbuznými taxony, s nimiž se však nekříží (v případě druhu se tedy jedná o dobrý, samostatný druh, který však nelze jednoduše odlišit na základě morfologie).

Pozn. překladatele: Druh *Micrastur mintoni* dostal český název sokolec tropický (viz. Hudec K., Čapek M., Hanák F., Klimeš J. a Pavíza R. (2003): Soustava a české názvosloví ptáků světa, str. 34).

British Birds

Vol. 96, No.1 – January 2003

Ledňáček říční zahánějící bukače velkého

(*Common Kingfisher mobbing Great Bittern*) – Norman McCanch; str. 44

Doposud bylo publikováno jen několik případů mobbingu ledňáčka říčního (*Alcedo atthis*) na jiné druhy ptáků. V roce 2001 byl pozorován ledňáček pronásledující bukače velkého (*Botaurus stellaris*). Ledňáček letící asi 4 m nad bukačem přelétajícím rákosinu se ve vzduchu zastavoval a na bukače dorážel podobným způsobem jakým se potápějí rybáci pro potravu. Po nejméně pěti takových útocích bukač zapadl do rákosí a ledňáček odletěl.

Pozn. překladaatele: Termín mobbing je z angličtiny převzaté označení chování při němž ptáci útočí na jiné druhy ve snaze je zahnat. Typickým příkladem je zahánění dravců, sov či krkavcovitých ptáků při obraně hnízda mnohými pěvci.

Nový evropský endemit

(*A new European endemic*) – Adrian Pitches; str. 51

DNA výzkumy ukazují že Evropu možná obývá další endemický ptačí druh. Jde o straku modrou (*Cyanopica cyanus*) nebo nyní nově již spíše straku iberskou (*C. cooki*), která žije 9000 km daleko od asijských populací straky modré. Nedávno byly v jeskyni na Gibraltarů nalezeny fosilie této straky staré 44 tisíc let, které vyvracejí původní teorii o introdukci straky modré na Iberský poloostrov portugalskými námořníky v 16. století. Jako nejpravděpodobnější se tedy jeví hypotéza, podle níž kdysi tyto straky obývaly areál táhnoucí se od pacifické Asie až po západní, atlantickou Evropu, který byl později rozdělen změnami v ledových dobách. To mělo za následek izolaci iberské populace a její postupné genetické odlišení, které potvrzují i současné analýzy DNA. Iberské straky se od svých asijských příbuzných liší též fenotypicky – jsou o něco tmavší a nemají světlé špičky středních ocasních per.

Vol. 96, No.3 – March 2003

Rorýsi lovíci u umělého osvětlení

(*Swifts feeding by artificial light*) – Rae Vernon; str. 142

Několik málo pozorování z posledních let ukazuje, že rorýsi mohou po západu slunce vyhledávat zdroje umělého osvětlení a lovit hmyz, který přilétá do jejich okolí. Dokumentováno to bylo pro rorýsy šedohnědé (*Apus pallidus*) a rorýsy obecné (*Apus apus*) ve Španělsku. Podobné chování bylo zjištěno také u rorýse velkého (*Apus melba*) ve švýcarském Lucernu. Je možné, že je toto chování rorýsů rozšířenější, než ukazují publikovaná pozorování.

Konopky z Penin dostávají potravu zdarma

(Pennine finches gets a free feed) – Adrian Pitches; str. 149

Dříve byly konopky žlutozobé (*Carduelis flavirostris*) v jižních Peninách běžné. Dnes už tomu tak není. Anglická hnízdící populace rychle mizí s úbytkem orné půdy na kopcích, přičemž v současnosti čítá již jen asi 300 párů. Aby dalšímu úbytku konopek zabránila, vyhlásila RSPB celoroční projekt příkrmování. Až donedávna byla peninská populace konopek stacionární, podobně jako ve Skotsku, ale s úbytkem drobných políček v posledních desetiletích byly konopky přinuceny k příležitostné migraci za potravou. Příkrmování na 25 vytipovaných místech by mělo tento trend zvrátit. Zároveň s příkrmováním se rozběhl výzkum pomocí kroužkování, který by měl odhalit, zda jsou ptáci, kteří zimují v hrabství Lancashire, titíž jako ti, kteří v jižních Peninách hnízdí. Spolu s tím také probíhá zapojování místních farmářů do projektu.

Vol. 96, No.4 – April 2003

Fenland se vrací zpátky v čase

(Turning back the clock in Fenland) – Adrian Pitches; str. 207

Nový ochranný projekt s názvem Great Fen Project si klade za cíl zatopit rozsáhlé území tří tisíc hektarů zemědělské krajiny ve východní Anglii a vytvořit z něj rozlehlý mokřad, jaký se zde rozkládal před čtyřmi sty lety. Jedná se o společný projekt organizací a institucí English Nature, Environment Agency, Huntingdonshire District Council, Cambridgeshire Wildlife Trust. Úmyslem je na tomto místě vytvořit národní přírodní rezervace Woodwalton Fen a Holme Fen. První farma o rozloze 83 ha již byla vykoupena za cenu 270 tisíc liber.

Vol. 96, No.5 – May 2003

Pelikán bílý pozřel holuba

(White Pelican taking Feral Pigeon) – Alan Gibson; str. 252

Tato krátká zpráva popisuje autorovo pozorování z londýnského parku St. James Park. 7.října 2002 jeden ze zde chovaných pelikánů bílých (*Pelecanus onocrotalus*) chytil městského holuba (*Columba livia*). Měl ovšem potíže jej spolknout. Jelikož byl holub stále živý, trval zápas, během kterého pelikán několikrát potopil zobák i s kořistí pod vodu, déle než deset minut, až se nakonec pelikánovi podařilo holuba spolknout

O kormoránech ušatých a rybářích

(*Of Double-crested Cormorants and fishermen*) – Adrian Pitches; str. 262

Nedávno byl povolen lov kormoránů ušatých (*Phalacrocorax auritus*) ve 24 státech převážně na východě USA. Tento kormorán patří mezi zhruba 800 druhů chráněných federální vyhláškou Migratory Bird Act z roku 1918. Ministerstvo US Fish and Wildlife Service navrhuje povolit vybraným subjektům (mezi kterými jsou pouze státní orgány a původní kmeny) odlov, aby nedocházelo ke konfliktu kormoránů s lidskými aktivitami, např. rekreačním rybolovem. Zdá se, že je tento krok přiměřený neboť počty kormoránů za posledních 30 let rapidně vzrostly – mezi lety 1970 a 1991 jen v oblasti Velkých jezer ležících na hranici mezi USA a Kanadou z 89 hnízd na 38 000 (dnes je tato populace odhadována na 115 000 párů).

Odměna za dopadení kondorího vraha

(*Reward for capture of condor killer*) – Adrian Pitches; str. 263

Reintrodukční program pro kondory kalifornské (*Gymnogyps californianus*) byl vážně otřesen. Jeho matriarcha, samice AC-8 byla zastřelena. Tato samice vážila kolem 9 kilogramů, měla rozpětí 3 metry a dosáhla věku odhadem 30-40 let. Byla jedním z ptáků odchycených ze zbytkové volně žijící populace v letech 1986-1987 pro účely odchovu v zajetí. Za dobu, kterou strávila v chovu zplodila 12 potomků, kteří pomohli zvýšit počet ptáků v této poslední přežívající populaci na 147. Byla také první z původně odchycených kondorů, která byla vypuštěna zpět do volné přírody. Ochranaři nabídli odměnu 30ti tisíc dolarů za informaci vedoucí k dopadení jejího vraha. Toho by čekal jeden rok ve vězení a pokuta 100 tisíc dolarů.

Přeložil a upravil: Michal Vinkler

ORNITOLOGICKÁ POZOROVÁNÍ

Potáplice severní - *Gavia arctica*

- 03. 01. 04 - 1 ex. Tovačov, PR (Dou)
- 15. 10. - 28. 11. 04 - 1 ex. Tovačov, PR (Šír)
- 23. 10. 04 - 1 ex. Hulín, KM (Shr)
- 06. - 14. 11. 04 - 1 ad. ex. Hulín, KM (Shr)
- 17. - 19. 11. 04 - 4 ex. Hulín, KM (Shr)
- 20. 11. 04 - 1 ex. Hulín, KM (Shr)
- 27. 11. 04 - 4 ex. Tovačov, PR (Dou)
- 08. 12. 04 - 3 ex. Tovačov, PR (Šír)
- 12. - 14. 12. 04 - 6 ex. Tovačov, PR (Dou, Šír)
- 18. 12. 04 - 5 ex. Tovačov, PR (Vav, Dou, Str)
- 19. 12. 04 - 3 ex. Tovačov, PR (Šír)

Potáplice malá - *Gavia stellata*

- 06.11. 04 - 1 ex. Mohelnice. SU (Vav)
- 14. 11. 04 - 1 juv. ex. Hulín, KM (Shr)
- 17. 11. 04 - 2 ex. (ad. a juv.) Hulín, KM (Shr)
- 19. 11. 04 - 3 ex. (2 ad. a 1 juv.) Hulín, KM (Shr)
- 20. 11. 04 - 2 ex. (ad. a juv.) Hulín, KM (Shr)
- 04. - 05.12. 04 - 3 ex. (1 ad. a 2 juv.) Hulín, KM (Shr)
- 12. 12. 04 - 4 ex. Hulín, KM (Shr)
- 12. 12. 04 - 1 ex. Tovačov. PR (Dou)
- 16. 12. 04 - 3 ex. (1 ad. a 2 juv.) Hulín, KM (Shr)
- 19. 12. 04 - 1 ex. Tovačov. PR (Šír)

- Potápka rudokrká** - *Podiceps grisegena*
06. 11. 04 - 2 ex. Mohelnice, SU (Vav)
- Pelikán bílý** - *Pelecanus onocrotalus**
24. 04. 04 - 1 ex. Tovačov, PR (Dou)
uznáno FK ČSO
- Volavka popelavá** - *Ardea cinerea*
04. 11. 04 - 245 ex. Tovačov, PR (Šír)
- Volavka bílá** - *Egretta alba*
15. 10. 04 - 12 ex. Tovačov, PR (Šír)
17. 10. 04 - 20 ex. Záhlinice, KM (Shr)
- Volavka stříbřitá** - *Egretta garzetta*
02. 05. 04 - 2 ex. Tovačov, PR (Dou)
11. 08. 04 - 1 ex. Záhlinice, KM (Shr)
- Čáp černý** - *Ciconia nigra*
25. 03. 04 - 1 ex. Rapotín, SU (Vav)
08.05. 04 - 7 ex. Šumvald, OL (Vav)
12. 06. 04 - 3 ex. Tovačov, PR (Dou)
17. 10. 04 - 1 ex. Záhlinice, KM (Shr)
- Bukač velký** - *Botaurus stellaris*
18. 04. - 02. 05. 04 - 1 ex. Záhlinice, KM (Shr)
- Bukáček malý** - *Ixobrychus minutus*
08. 06. 04 - 1 pár Tovačov, PR (Šír)
12. 07. 04 - 1 M Tovačov, PR (Šír)
11. 08. 04 - 1 ex. Záhlinice, KM (Shr)
11. 09. 04 - 1 ex. Tovačov, PR (Dou)
- Labuť zpěvná** - *Cygnus cygnus*
12. - 15. 02. 04 - 1 ex. Olomouc, OL (Dou)
19.02. - 03.03. 04 - 1 ad. ex. Šumvald, OL (Vav)
17. 03. 04 - 6 ad. ex. Tovačov, PR (Šír)
- Husa velká** - *Anser anser*
20. 05. 04 - 1 ex. Tovačov, PR (Šír)
07. - 23. 08. 04 - 1 ex. Tovačov, PR (Šír)
- Husa polní** - *Anser fabalis*
18. 01. 04 - 30 ex. Tovačov, PR (Šír)
17. 10. 04 - 64 ex. Záhlinice, KM (Shr)
06. 11. 04 - 167 ex. Záhlinice, KM (Shr)
- Husa běločelá** - *Anser albifrons*
02. 01. 04 - 36 ex. Tovačov, PR (Dou)
18. 02. 04 - 220 ex ve společném hejnu s
husou polní, Tovačov, PR (Šír)
- Berneška bělolící** - *Branta leucopsis**
13. 03. 04 - 1 ex. Branišovice, ZN (Vav a
členové FK ČSO)
- Husice rezavá** - *Tadorna ferruginea*
24. 07. 04 - 1 ex. Nesyt, BV (Šír, Pol,
Dou, Kou)
- Husice liščí** - *Tadorna tadorna*
17. - 18. 04. 04 - 1 F Záhlinice, KM (Shr)
- Kopřivka obecná** - *Anas strepera*
23. 04. 04 - 23 ex. Šumvald, OL (Vav)
18. 12. 04 - 6 ex. Tovačov, PR (Vav, Dou, Str)
- Hvízdák euroasijský** - *Anas penelope*
28. 03. 04 - 9M, 3 F Šumvald, OL (Vav)
17. 10. 04 - 16 ex. Záhlinice, KM (Shr)
04. 11. 04 - 12 ex. Tovačov, PR (Šír)
18.12. 04 - 5 ex. Tovačov (Vav, Dou, Str)
- Ostralka štíhlá** - *Anas acuta*
17. 3. 04 - 14 M, 5 F - Tovačov, PR (Šír)
- Lžičák pestrý** - *Anas clypeata*
18. 4. 04 - 51 ex. (28 M, 23 F) Záhlinice,
KM (Shr)
- Čírka modrá** - *Anas querquedula*
3. 4. 04 - 140 ex. Tovačov, PR (Šír)
3. 4. 04 - 190 ex. Záhlinice, KM (Shr)
- Čírka obecná** - *Anas crecca*
24. 2. 04 - 108 ex. Hulín, KM (Shr)
13. 3. 04 - 130 ex. Hulín, KM (Shr)
14. 3. 04 - 150 ex. Hulín, KM (Shr)
18. 10. 04 - 105 ex. Tovačov, PR (Šír)
5. 12. 04 - 160 - 180 ex. Hulín, KM (Shr)
12. 12. 04 - 160 ex. Hulín, KM (Shr)
- Hohol severní** - *Bucephala clangula*
21. 03. 04 - 7 ex. Tovačov, PR (Dou)

Polák malý - *Aythya nyroca*

- 13.03. 04 - 4 ex. Branišovický ryb., ZN
(Vav a členové FK ČSO)
29. 03. 04 - 1 pár Tovačov, PR (Šír)
04. 04. 04 - 1 M Šumvald, OL (Vav)

Polák tundrový - *Aythya marila*

28. 11. 04 - 3 ex. Dolní Libina, SU (Vav)

Turpan hnědý - *Melanitta fusca*

07. 04. 04 - 1 ex. Tovačov, PR (Šír)
21. 11. - 30. 12. 04 - 3 ex. Tovačov, PR
(Šír, Dou, Vav)

Zrzohlávka rudozobá - *Netta rufina*

14. 03. 04 - 2 M Záhlnice, KM (Shr)
28. 03. 04 - 4 M, 1 F Záhlnice, KM (Shr)
17. 03. - 08. 06. 04 - 1 pár Tovačov, PR
(Šír, Shr, Dou)
12. 05. 04 - 4 M Tovačov, PR (Šír)

Morčák velký - *Mergus merganser*

18. 01. 04 - 98 ex. Tovačov, PR (Šír)
15. 02. 04 - 50 ex. Hulín, KM (Shr)
13. 03. 04 - 49 ex. Hulín, KM (Shr)
19. 12. 04 - 42 ex. Tovačov, PR (Šír)

Morčák prostřední - *Mergus serrator*

09. 04. 04 - 1 M Šumvald, OL (Vav)
02. 05. 04 - 7 ex. Tovačov, PR (Dou)
28. 11. 04 - 1 F/imm. Moravičany, SU (Vav)
08. - 14. 12. 04 - 1 ex. Tovačov, PR (Šír,
Poh, Dou)

Morčák malý - *Mergus albellus*

18. 01. 04 - 2 ex. Tovačov, PR (Šír)
13. 03. 04 - 2 ex. Tovačov, PR (Šír, Dou)
14. 03. 04 - 1 pár Záhlnice, KM (Shr)
17. - 18. 03. 04 - 1 ex. Tovačov, PR (Šír)
25. 11. 04 - 1 ex. Tovačov, PR (Šír)
14. 12. 04 - 2 ex. Tovačov, PR (Šír)

Orel mořský - *Haliaetus albicilla*

15. 02. 04 - 1 ad. ex. Hulín, KM (Shr)
13. 03. 04 - 2 ex. Hulín, KM (Shr)
17. 05. 04 - 1 imm. ex. Tovačov, PR (Shr)
05. 08. 04 - 1 ad. ex. krouží Česká

Třebová, UO (Vav)

19. 11. - 05. 12. 04 - 1 ad., 1 juv. ex.
Hulín, KM (Shr)

Luňák hnědý - *Milvus migrans*

28. 04. 04 - 1 ex. Tovačov, PR (Shr)
01. 08. 04 - 1 ex. Záhlnice, KM (Shr)

Luňák červený - *Milvus milvus*

13. 07. 04 - 1 ex. Červenka, OL (Dou)
19. 08. 04 - 1 ex. Malá Štřáhle, BR (Dou)

Orel královský - *Aquila heliaca**

- 13.03. - 2-3 ex. táhnou mezi Pavlovem
a Klentnicí, BV (Vav a členové FK
ČSO)
12. 04. 04 - 1 ex. Tovačov, PR (Dou)
uznáno FK ČSO
11. 09. 04 - 1 ex. Tovačov, PR (Dou)
uznáno FK ČSO

Orel křiklavý - *Aquila pomarina**

02. 04. 04 - 1 ex. Tovačov, PR (Dou)

Káně rousná - *Buteo lagopus*

21. 11. 04 - 1 ex. Tovačov, PR (Dou)

Moták pilich - *Circus cyaneus*

11. 3. 04 - 1 M Týn.n. B., PR (Poh)
13. 3. 04 - 1 ex. Hulín, KM (Shr)
26. 03. 04 - 1 F Sobotín, SU (Vav)
29. 05. 04 - 1 F Česká Třebová, UO (Vav)
24. 10. 04 - 1 ex. Hulín, KM (Shr)
21. 11. 04 - 1 ex. Tovačov, PR (Dou)
04. 12. 04 - 1 ex. Hulín, KM (Shr)

Moták lužní - *Circus pygargus*

20. 04. 04 - 1 M Šumvald, OL (Vav)
30. 04. 04 - 1 F Šumvald, OL (Vav)
13. 05. 04 - 1 pár zahání pochopa, Dolní
Libina, SU (Vav)
21. 07. 04 - 1 ex. mezi Solnicí a
Ještěticemi, RK (Vav)
08. 08. 04 - 1 ad. M západně Opavy, OP (Vav)

Sokol stěhovavý - *Falco peregrinus*

03. 01. 04 - 1 ex. Tovačov, PR (Dou)

17. 10. 04 - 1 juv. ex. Záhlinice, KM (Shr)
 24. 10. 04 - 1 ex. Tovačov, PR (Dou)
 14. 11. 04 - 1 ad. ex. Hulín, KM (Shr)
- Ostříž lesní - *Falco subbuteo***
 08. 05. 04 - 1 ex. Šumvald. OL (Vav)
 20. 05. 04 - 1 ex. u Velkého Klinovce
 (přes 1100 m) (Vav)
 30. 05. 04 - 1 ex. táhne k východu Česká
 Třebová, UO (Vav)
- Dřemlík tundrový - *Falco columbarius***
 24. 10. 04 - 1 ex. Tovačov, PR (Dou)
 06. 11. 04 - 1 ex. Tovačov, PR (Dou)
- Orlovec říční - *Pandion haliaetus***
 19. 03. 04 - 1 ex. Šumvald. OL (Vav)
 21. - 27. 03. 04 - Tovačov, PR (Dou)
 28. 03. 04 - 2-3 ex. Šumvald, OL (Vav)
 30. 03. 04 - 1 ex. Tovačov, PR (Shr)
 02. a 12. 04. 04 - 2 ex. Tovačov, PR (Dou)
 04. a 17. - 18. 04. 04 - 1 ex. Záhlinice,
 KM (Shr)
 17. 04. 04 - 3 ex. Tovačov, PR (Dou)
 22. 06. 04 - 1 ex. Grygov, OL (Shr)
 28. 08. 04 - 1 ex. Tovačov, PR (Dou)
 21. 09. 04 - 1 ex. Záhlinice, KM (Shr)
 22. 10. 04 - 1 ex. Tovačov, PR (Shr)
- Chřástal vodní - *Rallus aquaticus***
 07. 10. 04 - 3 ad. ex. Záhlinice, KM (Shr)
- Jeřáb popelavý - *Grus grus***
 13. 03. 04 - 2 ex. Branišovice, ZN (Vav a
 členové FK ČSO)
 14. 03. 04 - 5 ex. Lhota u Lipníka n. B.,
 PR (Poh)
 16. 04. 04 - 1 ex. na poli u Šumvaldu. OL
 (Vav)
 27. 04. 04 - 1 ex. vylétá z pole západně
 Šumvaldského ryb., OL (Vav)
 30. 04. 04 - 1 ex. na poli u UNEXu
 východně Uničova. OL (Vav)
- Kulík bledý - *Squatarola squatarola***
 05. 10. 04 - 2 ex. Tovačov, PR (Šír)
 08. 10. 04 - 3 ex. Tovačov, PR (Šír)
12. 10. 04 - 2 ex. Tovačov, PR (Šír)
 15. 10. 04 - 3 ex. Tovačov, PR (Šír)
 18. - 24. 10. 04 - 4 ex. Tovačov, PR (Šír, Dou)
- Kulík zlatý - *Pluvialis apricaria***
 05. 10. 04 - 1 ex. Tovačov, PR (Šír)
 08. 10. 04 - 2 ex. Tovačov, PR (Šír)
 19. 10. 04 - 18 ex. Tovačov, PR (Šír)
 20. 10. 04 - 25 ex. Tovačov, PR (Šír)
 22. 10. 04 - 45 ex. Tovačov, PR (Šír, Shr)
 24. 10. 04 - 1 ex. Záhlinice, KM (Shr)
 24. 10. 04 - 15 ex. Tovačov, PR (Dou)
 29. 10. 04 - 10 ex. Tovačov, PR (Šír)
 02. 11. 04 - 20 ex. Tovačov, PR (Šír)
- Kulík říční - *Charadrius dubius***
 09. 04. 04 - 19 ex. Dolní Libina, SU (Vav)
- Kulík písečný - *Charadrius hiaticula***
 05. 10. 04 - 2 ex. Tovačov, PR (Šír)
 12. 10. 04 - 1 ex. Tovačov, PR (Šír)
 15. 10. 04 - 3 ex. Tovačov, PR (Šír)
 18. 10. 04 - 2 ex. Tovačov, PR (Šír)
 19. 10. 04 - 3 ex. Tovačov, PR (Šír)
 24. 10. 04 - 2 ex. Tovačov, PR (Dou)
- Sluka lesní - *Scolopax rusticola***
 15. 05. 04 - 1 ex. Skřítek, Jeseníky (Vav)
 20. 05. 04 - 1 ex. Červenohorské sedlo, SU (Vav)
- Koliha velká - *Numenius arquata***
 02. 04. 04 - 1 ex. Tovačov, PR (Dou)
 17. 10. 04 - 1 ex. Kojetín, PR (Šír)
 24. 10. 04 - 1 ex. Záhlinice, KM (Shr)
 14. 11. 04 - 1 ex. Záhlinice, KM (Shr)
- Koliha malá - *Numenius phaeopus***
 29. 03. 04 - 2 ex. Tovačov, PR (Šír)
- Vodouš bahenní - *Tringa glareola***
 17. - 26. 06. 04 - 2 ex. Kojetín, PR (Šír)
 09. 08. 04 - 65 ex. Kojetín, PR (Shr)
- Vodouš kropenatý - *Tringa ochropus***
 17. 06. 04 - 20 ex. Kojetín, PR (Šír)
 26. 06. 04 - 16 ex. Kojetín, PR (Šír)
 11. 08. 04 - 14 ex. Kojetín, PR (Shr)

Vodouš šedý - *Tringa nebularia*

13. - 14. 04. 04 - 16 ex. Tovačov, PR (Šír)
11. 08. 04 - 15 ex. Kojetín, PR (Šhr)

Vodouš tmavý - *Tringa erythropus*

17. 06. 04 - 3 ex. Kojetín, PR (Šír)

Vodouš štíhlý - *Tringa stagnatilis**

11. 07. 04 - 2 ex. Tovačov, PR (Dou)
29. 07. 04 - 1 ex. Grvčov, OL (Dou)
11. - 16. 08. 04 - 1 ex. Tovačov, PR (Šír)

Vodouš rudonohý - *Tringa totanus*

- 2004 - 2 páry vyhnízily na odkalovacích
nádřích cukrovaru Kojetín, PR (Šír)
05. 10. 04 - 1 ex. Tovačov, PR (Šír)

Jespák šedý - *Calidris temminckii*

29. 04. 04 - 2 ex. Tovačov, PR (Šír)
05. 05. 04 - 6 ex. Tovačov, PR (Šír)
08. 05. 04 - 3 ex. Šumvald, OL (Vav)
02. 09. 04 - 3 ex. Kojetín, PR (Šír)

Jespák malý - *Calidris minuta*

09. 09. 04 - 1 ex. Kojetín, PR (Šír)
03. 10. 04 - 3 ex. Záhlinice, KM (Šhr)
07. 10. 04 - 4 ex. Záhlinice, KM (Šhr)
05. 10. 04 - 3 ex. Tovačov, PR (Šír)
08. 10. 04 - 1 ex. Tovačov, PR (Šír)
17. 10. 04 - 2 ex. Záhlinice, KM (Šhr)

Jespák písečný - *Calidris alba*

03. - 07. 10. 04 - 1 ex. Záhlinice, KM (Šhr)

Jespák křivozobý - *Calidris ferruginea*

11. 08. 04 - 3 ex. Záhlinice, KM (Šhr)
25. 08. 04 - 1 ex. Kojetín, PR (Šír)
02. 09. 04 - 2 ex. Kojetín, PR (Šír)
09. 09. 04 - 1 ex. Kojetín, PR (Šír)
08. 10. 04 - 1 ex. Tovačov, PR (Šír)

Racek bouřní - *Larus canus*

18. 02. 04 - 1 000 ex. Bohumín-Vrbice, KI (Vav)
13. 07. 04 - 1 juv. ex. Tovačov, PR (Šír)
17. a 28. 11. 04 - 1300 ex. Tovačov, PR (Šír)
19. 12. 04 - 2200 ex. Tovačov, PR (Šír)
30. 12. 04 - 1700 ex. Tovačov, PR (Šír)

Racek bělohlavý - *Larus cachinnans*

18. 02. 04 - 50 ex. Bohumín-Vrbice, KI (Vav)
18. - 20. 10. 04 - 50 ex. Tovačov, PR (Šír)
07. 11. 04 - 40 ex. Záhlinice, KM (Šhr)
25. 11. 04 - 50 ex. Tovačov, PR (Šír)
Larus cf. michahellis

18. 08. 04 - 1 810 ex. nocoviště Dou-
brava, KI (Vav)

Racek stříbřitý - *Larus argentatus*

18. 02. 04 - 1 ex. 2K Bohumín-Vrbice, KI (Vav)
24. 10. 04 - 1 juv. ex. Záhlinice, KM (Šhr)
30. 10. 04 - 5 ex. Tovačov, PR (Šír)
07. 11. - 19. 12. 04 - 1 až 2 ex. Tovačov,
PR (Šír, Vav, Dou)

Racek žltonohý - *Larus fuscus*

04. 04. 04 - 8 ad. ex. Šumvald, OL (Vav)
04. 04. 04 - 7 ad. ex. Dolní Libina, SU (Vav)
09. 04. 04. - 2 ad. ex. Šumvald, OL (Vav)
27. 04. 04 - 1 ex. 2K Šumvald, OL (Vav)
28. 04. 04 - 1 ad. ex. Tovačov, PR (Šhr)
21. 11. 04 - 11 ex. Tovačov, PR (Dou)
18. 12. 04 - 1 ex. 1K Tovačov (Vav, Dou, Str)

Racek černohlavý - *Larus melanocephalus*

22. 03. 04 - 2 ad. ex. Tovačov, PR (Šír)
02. 04. 04 - 1 ex. Tovačov, PR (Dou)
7. - 21. 4. 04 1 ad. ex. Chropyně, KM (Šír)
17. 06. 04 - 1 ad. ex. Kojetín, PR (Šír)
18. 08. 04 - 1 ex. 1K Doubrava, KI (Vav)

Racek malý - *Larus minutus*

24. 04. 04 - 42 ex. Tovačov, PR (Dou)
29. 04. 04 - 22 ex. Tovačov, PR (Šír)
19. 11. 04 - 1 juv. ex. Záhlinice, KM (Šhr)

Racek tříprstý - *Rissa tridactyla**

18. 11. 03 - 2 imm. ex. Tovačov, PR (Poh)
uznáno FK ČSO.

Rybák černý - *Chlidonias niger*

29. 04. 04 - 43 ex. Tovačov, PR (Šír)
03. 05. 04 - 65 ex. Tovačov, PR (Šír)
04. 06. 04 - 13 ex. Tovačov, PR (Šír)
16. a 23. 06. 04 - 1 ex. Tovačov, PR (Šír)

Rybák bahenní - *Chlidonias hybridus*

04. 06. 04 - 1 ex. Tovačov, PR (Šír)

23. 06. 04 - 1 ex. Tovačov, PR (Šír)

Rybák bělokřídlý - *Chlidonias leucopterus*

01. 05. 04 - 1 ex. Tovačov, PR (Dou)

14. 05. 04 - 1 ex. Tovačov, PR (Dou)

17. 05. 04 - 1 ex. Tovačov, PR (Shr)

Rybák obecný - *Sterna hirundo*

13. 04. 04 - 3 ex. Tovačov, PR (Šír)

21. 07. 04 - 38 ex. Tovačov, PR (Šír)

Holub doupňák - *Columba oenas*

04.04. 04 - 3 ex. Šumvald, OL (Vav)

14. 04. 04 - 3 ex. Tovačov, PR (Poh)

06. 08. 04 - 15 ex. Grygov, OL (Dou)

07. 08. 04 - 18 ex. Tovačov, PR (Dou)

Holub hřivnác - *Columba palumbus*

08. 10. 04 - 1700 ex. Tovačov, PR (Šír)

06. 11. 04 - 1 ex. Mohelnice, SU (Vav)

Sýc rousný - *Aegolius funereus*

15. 05. 04 - 2 M volají nad sedlem

Skřítek, Jeseníky (Vav)

29. 05. 04 - 1 M volá z Medvědího hřbetu
u Pradědu (c. 1250 m) (Vav)**Kulišek nejmenší - *Glaucidium passerinum***

20.04.03 - 1 M volá Sobotín, SU (Vav)

Rorýs obecný - *Apus apus*

14. 04. 04 - 2 ex. Chropyně, KM (Šír)

28. 09. 04 - 2 ex. Záhlinice, KM (Shr)

Dudek chocholatý - *Upupa epops*

03. 04. 04 - 1 ex. Tovačov, PR (Šír)

24. 04. 04 - 1 ex. Tovačov, PR (Dou)

Vlha pestrá - *Merops apiaster*23. 07. 04 - 2 ex. Nitkovice, KM (Šír,
Dou, Pol)24. 07. 04 - asi 5 ex. Pouzdřany, BV (Šír,
Dou, Pol)**Vlaštovka obecná - *Hirundo rustica***

23. 10. 04 - 11 ex. Záhlinice, KM (Shr)

Břehule říční - *Riparia riparia*

07. 04. 04 - 3 ex. Tovačov, PR (Šír)

Skřivan polní - *Alauda arvensis*

08. 02. 04 - 1 ex. Dolní Libina, SU (Vav)

19. 02. 04 - 300 ex. Šumvald, OL (Vav)

Linduška horská - *Anthus spinoletta*

28. 03. 04 - 1 ex. Dolní Libina, SU (Vav)

29. 05. 04 - 13 párů na vrcholu Pradědu, (Vav)

Konipas bílý - *Motacilla alba*

11. 08. 04 - 70 až 90 ex. Kojetín, PR (Shr)

06. 12. 04 - 2 ex. Tovačov, PR (Šír)

Konipas luční - *Motacilla flava*

04. 04. 04 - 2 ex. Šumvald, OL (Vav)

Bělořit šedý - *Oenanthe oenanthe*

30. 03. 04 - 1 M Kojetín, PR (Shr)

Kos horský - *Turdus torquatus*20. 05. 04 - asi 10 M v oblasti Červeno-
horského sedla, SU (Vav)**Drozd cvrčala - *Turdus iliacus***01. 04. 04 - 2 ex., zpěv Petrov nad
Desnou, SU (Vav)

04. 04. 04 - 16 ex. Šumvald, OL (Vav)

Brkoslav severní - *Bombycilla garrulus*

29. 11. 04 - 80 ex. Petrov nad Desnou, SU (Vav)

30. 11. 04 - 1 zpív. ex. Kojetín, PR (Šír)

06. 12. 04 - 50 až 60 ex. ZOO Zlín, ZL (Shr)

17. 12. 04 - 110 ex. ZOO Zlín, ZL (Shr)

19. 12. 04 - 50 až 55 ex. Medlov, KM (Shr)

Zedníček skalní - *Tichodroma muraria*13. 03. 04 - 1 ex. Klentnice, BV (členové
FK ČSO)**Ťuhýk obecný - *Lanius collurio***

02.10. 04 - 1 juv. ex. Kojetín, PR (Šír)

Rákosník obecný - *Acrocephalus scirpaceus*

12. 10. 04 - 1 ex. Tovačov, PR (Šír)

Cvrčilka zelená - *Locustella naevia*

29. 05. 04 - 8 zp. M na hřebeni Červe-

nohorské sedlo - Švýčárna (vše nad
1100 m) (Vav)

Pěnice vlašská - *Sylvia nisoria*

20. 08. 04 - 1 ex. Týn nad Bečvou, PR
(Vav)

Vrána obecná šedá - *Corvus corone cornix*

09. 09. 04 - 65 ex. Kojetín, PR (Šír)

Vrána obecná černá - *Corvus corone corone*

20. 04. 04 - 1 ex. Šumvald, OL (Vav)

Zvonohlík zahradní - *Serinus serinus*

16. 04. 04 - 50 ex. Šumvald, OL (Vav)

Sněhule severní - *Plectrophenax nivalis*

18. 01. 04 - 35 ex. Šumvald, OL (Vav)
20. 11. 04 - 1 M v zim. šatu Hulín, KM
(Shr)

Pozorování druhů označených * posuzuje
Faunistická komise (FK) ČSO

Zkratky pozorovatelů:

Dou – L. Doupal
Poh – J. Pohanka
Pol – J. Polčák
Shr – P. Shromáždil
Str – Z. Strachoňová
Šír – J. Šírek
Vav – M. Vavřík

Zpracoval: Ing. Jiří Šírek

Poděkování dárcům MOS

Děkujeme všem členům MOS za jejich finanční dary
naší organizaci.

V roce 2004 jsme tak získali celkem **100 586,- Kč**
od **475** dárců. Výše darů se pohybovala od 50,- Kč
do 2 500,- Kč na jednoho dárce. Seznam dárců se objeví
na webových stránkách MOS a bude publikován také v příš-
tím čísle našeho časopisu *Ptáci kolem nás*.

Prezidium MOS

Výročí úmrtí RNDr. Miloše Záleského (1900-1944)

RNDr. Miloš Záleský se narodil dne 19.12.1900 v Hranicích na Moravě. Později žil v Jindřichově Hradci a gymnázium absolvoval ve Vysokém Mýtě. Poté absolvoval přírodovědeckou fakultu Univerzity Karlovy, kterou dokončil v roce 1925. Krátkou dobu působil jako asistent na Vysoké škole zemědělského a lesního inženýrství v Praze. Následovala éra středoškolského profesora a postupně učil na reálkách a gymnáziích v Písku, Užhorodu (Podkarpatská Rus), Chustu (Podkarpatská Rus), Lipniku nad Bečvou a Přerově.

Za svého poměrně krátkého působení po sobě zanechal neuvěřitelné množství krátkých a delších odborných i populárních článků z oblastí, kde právě pracoval jako středoškolský profesor. V těchto pracích seznamoval odbornou i laickou veřejnost s faunistickým výzkumem. Jako mladý odborník se věnoval zejména ichthyologii a herpetologii a rozšíření obratlovců v jižních Čechách. Dr. Záleský věnoval mnoho času studiu mravenců a v dlouhé řadě příspěvků v různých odborných časopisech publikoval nové objevy v myrmekologii. Sestavil i obsáhlou dokladovou sbírku mravenců, kterou odkázal zoologickému oddělení tehdejšího Zemského muzea v Praze. Zajímavá jsou jeho studia o rybách řeky Bečvy, kde našel nový druh pro naši ichthyofaunu. Jednalo se o sekavce horského (*Sabanejewia aurata*), který obývá většinou podhorské řeky a potoky se štěrkovitým dnem a jemnými nánosy dendritu v zátočinách (Záleský M., 1944: Sykavec balkánský-*Sabanejewia balcanica* Vlad.-nová ryba moravská. Ryb. věst., 24: 37-38). Jinak žije tento druh v Dunaji a jeho přítocích, zejména na Balkáně.

Dr. Záleský uveřejňoval své příspěvky v mnoha časopisech (např. Věda přírodní, Příroda, Časopis Národního muzea, Stráž Myslivosti, Akvaristické listy, Český rybář, Vesmír, Záhorská kronika, Československý ornitholog, Rádce z Předměstí apod.). Byly to časopisy ochrannářské, entomologické, myslivecké, rybářské, holubářské, králíkářské, včelařské, zahradnické, hospodářské, pedagogické, vlastivědné, přírodovědné a deníky. Publikoval i v časopisech ruských a maďarských. Jeho práce lze nalézt ve více než 50 titulech časopisů. Také přispěl hesly ze zoologie do Naučného slovníku přírodních věd. V jeho pozůstalosti zůstalo několik rukopisů samostatných publikací (Studia geografická, O přírodopisu a přírodopiscích

v starém Jindřichově Hradci, V zemi medvěda [podtitul Přírodopiscovy zápisky z Podkarpatské Rusi], Vývoj národní přírodní vědy podkarpatskoruské do roku 1929, Paměti přírodopiscovy). Nejen, že se nespokojil s pouhým výzkumem v přírodě, také choval různé živočichy doma a konal různé pokusy (např. aklimatizační). Velmi pěkně maloval a dobře fotografoval a svými kresbami a fotografiemi doprovázel publikované práce. Byl i zaníceným ochráncem přírody a v roce 1940 byl dokonce jmenován ministerstvem školství konzervátorem pro ochranu přírody Památkového úřadu v Brně pro soudní okres Lipník nad Bečvou. Ve své sbírce měl několik vzácných druhů ptáků z okolí Lipníka nad Bečvou – chaluha pomořanská (řeka Bečva, Lipník n. B., 1920), chaluha malá (Horní Netčice, 1940), potáplice malá (řeka Bečva, Lipník n. B., 1940), potáplice malá (řeka Bečva, Osek n. B., 1940) a moudivláček lužní (3 hnízda, Osek n. B., Prosenice, 1928 a 1935).

Jak sám dr. Záleský napsal v jednom ze svých článků, jeho publikace dosáhly číslíce 1000 za 22 roků odborné činnosti. Z tohoto počtu bylo více než 200 věnováno ornitologii a ochraně ptactva. Členem Moravského ornitologického spolku byl od jeho vzniku v roce 1932. Mimo to byl členem mnoha přírodovědných klubů a společností a také členem mnoha chovatelských a ochránářských spolků. Některé své práce věnoval přímo činnosti Moravského ornitologického spolku (Záleský M., 1932: Ustanovení ornitologického spolku v Přerově. *Obzor*, 23 (50), 6.12.1932; Záleský M., 1935: Ptákověda v Přerově. *Záhorská kronika*, 17 (1934-35): 110-111; Záleský M., 1936: Kroužkovací akce Moravského ornitologického spolku se sídlem v Přerově. *Příroda*, 29: 136-137).

RNDr. Miloš Záleský zemřel v Lipníku nad Bečvou dne 8.1.1944 po těžké chorobě. Známý český zoolog doc. O. Štěpánek napsal po jeho smrti do časopisu *Věda přírodní*: „Česká zoologie ztrácí v dr. M. Záleském předčasně pracovníka horlivého a nadšeného, který si svou prací postavil ve vlastivědném výzkumu trvalý pomník“. Dlouholetý knihovník a archivář Moravského ornitologického spolku František Hejl se s ním rozloučil v časopise *Československý ornitholog slovy*: „Po založení Moravského ornitologického spolku v Přerově byl jedním z prvních, kteří pomáhali v těžkých jeho začátcích a ochotně se přihlásil ke spolupráci. Za to vše budiž jemu zachována vděčná paměť!“ K těmto hodnocením není co dodat.

RNDr. František Hanák

Loboši – barevní krasavci tropických lesů

Čeď lobošovitých (Eurylaimidae) se řadí jako první čeď řádu pěvců (Passeriformes) do samostatného podřádu lobošů (Eurylaimi) spolu s čeďedmi pitovcovitých (Philepittidae) a pitovitých (Pittidae). Zástupci podřádu lobošů se vyznačují velkou hlavou a převážně širokým zobákem. Mají 15 krčních obratlů (u ostatních pěvců je jich 14). Jsou pro ně typické spojené šlachy ohýbačů tří předních prstů a v jednodušším syrinxu jeden pár zpěvných svalů (ostatní pěvci nemají šlachy ohýbačů spojené a více párů zpěvných svalů). Také mají jinak utvářenou svalovinu v nohou a prstech. Rohovinové štítky jsou na přední straně běháků velké, na zadní malé (u ostatních pěvců je pokryt velkými destičkami celý běhák). Krátká zaoblená křídla dovolují rychlé obraty v letu, ale jsou méně vhodná pro lety na dlouhou vzdálenost.

Čeď lobošovitých zahrnuje 9 rodů, 15 druhů a 52 taxonů (včetně poddruhů). Čeď se člení na čtyři podčeďedí: Smithornithinae (rod *Smithornis*, 3 druhy), Calyptomeninae (rod *Calyptomena*, 3 druhy), Eurylaiminae (rody *Cymbirhynchus*, *Psarisomus*, *Serilophus*, *Eurylaimus*, *Sarcophanops*, *Corydon*, 8 druhů) a Pseudocalyptomeninae (rod *Pseudocalyptomena*, 1 druh). Zástupci čeďedí lobošovitých se vyznačují zavalitým tělem, širokou hlavou, plochým, velmi širokým a hákovitým zobákem, který je u některých druhů kratší. I když se jednotlivé druhy liší vzhledem, téměř všechny jsou neobyčejně nápadně a půvabně zbarveny (vyskytuje se u nich červená, růžová, zelená, modrá, žlutá, bílá a černá barva). Samci a samice se liší zbarvením. Mají velké oči, neboť jsou aktivní převážně za ranního šera a za soumraku. Jsou to malí až středně velcí ptáci, kteří měří 11,5 až 28,5 cm a jejich hmotnost pohybuje od 20 do 160 g. Obývají tropickou Afriku a orientální oblast. Jsou to stálí ptáci. Loboš tmavý má na hlavě kožní laloky. V zajetí se chovají jen výjimečně, i když se jedná o velmi zajímavé, pestré a podivuhodné ptáky. V chovech zoologických zahrad a soukromých chovatelů v zahraničí najdeme většinou, i když vzácně, loboše smaragdového (*Calyptomena viridis*) a výjimečně loboše páskovaného (*Eurylaimus javanicus*) a loboše tmavého (*Corydon sumatranus*).

Loboši jsou téměř výhradně hmyzožraví. Hmyz loví obdobně jako naši lejsci. Sedí na určitém vyvýšeném místě (např. na větvi nebo vrcholku keře) a kolem létající hmyz loví v letu. Také přijímají plody, bobule a vzácněji drobné obratlovce (žáby, ještěrky). Drobné obratlovce loví loboš tmavý, který je největší z celé čeďedí lobošovitých. Loboš černočerný (*Cymbirhynchus macrorhynchus*) loví garnáty, malé ryby a kraby. Pouze rod *Calyptomena* přijímá kromě živočišné potravy ve větším množství plody a bobule. Loboš smaragdový požívá např. celé nerozmělněné

plody a zařazuje se tak mezi šířitele semen. Jejich životním prostředím jsou rozsáhlé, stinné, vlhké, zamokřené nebo zaplavené tropické lesy a pralesy v nížinách i na horách. Také je lze obvykle nalézt v blízkosti močálů a vod. Po krajině se pohybují v menších hejnech po korunách stromů a při přeletěch se projevují hlučně. Hlasové projevy jsou velmi různorodé. Loboš páskovaný vydává volání podobné hlasovému projevu cikád. Loboš smaragdový se zase ozývá řadou hlasových projevů, ale nemá žádný vlastní zpěv. V mnohém se podobají kotingám, zejména složitějším a okázalejším tokem.

K příznačným znakům lobošů lze počítat komplikovanou a pracnou konstrukci hnízda. To jsou vysloveně umělecké stavby se silnými stěnami ve tvaru protáhlé kapky nebo hrušky, složené z travin, listů, rostlinných vláken, přediva, mechů, lišejníků, vše pečlivě a zručně spletené zelenými částmi rostlin. Jsou zavěšena na konci tenké větvičky na šňůře utkané z rostlinných vláken, často v lesních stržích nebo nad vodou. Na boku mají otvor nebo chodbu a mohou mít i předsíň. Africké druhy používají na stavbu stěn hnízda široké listy, které spojují rostlinnými vlákny. Někdy jsou dlouhá až 2 m. Zvenku bývají maskována mechorosty. Snůšku tvoří obvykle 2 až 3 (někdy ale jen 1 až 2 nebo i 2 až 8) vejce. Na hnízdění se podílejí oba partneři. Samička staví hnízdo sama a také sama sedí na vejcích, sameček u většiny druhů s ní pouze krmí mláďata.

Loboši jsou nároční, ale snášenliví a příjemní chovanci. Uvykání na podmínky zajetí je jednoduché pomocí kousků banánů, hroznů, rozinek, dalšího sladkého ovoce a umělého nektaru s medem. Jako první se objevil v zajetí v Zoo Londýn v roce 1928 loboš smaragdový. Je to klidný a zvědavý druh, který je vhodný pro společné voliéry. První pokus o hnízdění u tohoto druhu byl zaznamenán v roce lednu 1980 v Zoo Wuppertal (SRN). Pár byl v této době agresivní vůči jedincům stejného druhu. Jako hnízdní pomůcka posloužil svazek konopných a palmových vláken, který byl zavěšen na větví ve výši 1,7 m. Samička začala rychle se stavbou hnízda za pomocí konopných a kokosových vláken. Po dokončení stavby hnízda tokal sameček s načepýřeným krčním peřím a často nabízel samičce potravu do zobáku. Také samička tokala s načepýřeným peřím na hřbetě a přitom hluboce skláněla hlavu. Snůška činila 2 vejce, na kterých seděla samička sama. Po 17 dnech inkubace se vylíhla mláďata. Přirozený i umělý odchov 2 mláďat se však nezdařil.

RNDr. František Hanák

OBSAH

ÚVODEM

- 1** Úvodní slovo – *Michal Vinkler*

SPOLKOVÉ ZPRÁVY

- 2** Na obzoru je historické sjednocení ornitologických organizací – *Ing. Adolf Goebel, Ph.D.*
- 4** Vznik a vývoj knihovny přírodovědeckého oddělení Muzea Komenského v Přerově – *RNDr. Jiří Sitko, CSc*

ODBORNÉ ČLÁNKY

- 7** Rukopisné postskriptum jako cenný pramen k ornitologii – *Jiří J. Hudeček, RNDr. František Hanák*

KRÁTKÁ SDĚLENÍ

- 10** Kavky jako klubáci – *arch. Sávo Novák*
- 11** MOS a celosvětový festival ptactva 2004 – *Ing. Adolf Goebel, Ph.D.*
- 12** Úspěšné vyhníždění včelojeda lesního na Přerovsku – *Ing. Adolf Goebel, Ph.D.*

LOKALITY

- 13** Bašňovský mokřad – *Pavel Šálek a Michal Vinkler*

ZE ZAHRANIČNÍCH PERIODIK

- 17** Excerpce (14) – *Michal Vinkler*

ORNITOLOGICKÁ POZOROVÁNÍ

- 21** Ornitologická pozorování – *Ing. Jiří Šírek*

OSOBNÍ ZPRÁVY

- 28** Výročí úmrtí RNDr. Miloše Záleského (1900-1944) – *RNDr. František Hanák*

ČIZOKRAJNÍ PTÁCI

- 30** Loboši - barevní krasavci tropických lesů – *RNDr. František Hanák*

Ptáci kolem nás 3/2004 (Moravský ornitolog 1992 - 1995)

čtvrtletník pro ornitology, ochránce přírody a milovníky ptactva • vydává Moravský ornitologický spolek • adresa redakce: MOS, P. O. Box 65, Čepky Drahlovského 3, 751 51 Přerov I, tel./fax: 581 203 150, e-mail: mosprerov@atlas.cz, <http://www.iweb.cz/mos> • šéfredaktor † RNDr. František Hanák, zástupce šéfredaktora Michal Vinkler, redakční rada: František Cigánek, Ing. Adolf Goebel, Ph.D., Václav Plíšek, Jiří Polčák, Ing. Jiří Šírek, Jaroslav Zámečník. Nevyžádané rukopisy, foto a kresby se nevracejí. Uveřejněné články nemusejí vyjadřovat názor redakce. Za obsah a pravdivost údajů odpovídá autor příspěvku. Vydavatel si vyhrazuje právo publikované materiály zveřejnit také na Internetu a CD-rom • mezinárodní indexové číslo - 47531 • registrační číslo - PR 19 • ISSN 1212 - 3374 • náklad 1300 výtisků • neprodejné - zdarma pro členy a přátele MOS • leden 2005

OBJEDNÁVEJTE ZPRÁVY MOS 2005

Výkonný redaktor Ptáků kolem nás a Zpráv MOS RNDr. František Hanák stihl díky své obrovské výkonnosti před svou smrtí připravit a vydat Zprávy MOS 2005. Zprávy jsou tradičně členěny na tři oddíly, které obsahují následující příspěvky:

VĚDECKÉ PRÁCE

- KUNSTMÜLLER I.: Změny avifauny v okolí Bohdalova (okres Žďár nad Sázavou) v centrální části Českomoravské vysočiny
KLEJDUS J.: Hnízdění výra velkého (*Bubo bubo* L.) v povodí Rokytné a některých dalších lokalitách východní části okresu Znojmo
KLEJDUS J.: K zániku jediné populace dropa velkého (*Otus tarda* L.) v České republice
ZVÁŘAL K., SVIEČKA J., PAVELČÍK P.: Monitoring mimohnízdnicích pohybů kalouse pustovky (*Asio flammeus*)
KOČVARA R.: Výskyt a hnízdění ptáků na rybnících mezi Bohuslavicemi a Dolním Benešovem v letech 1994 – 1998

KRÁTKÁ SDĚLENÍ

- HANÁK F., HUDEČEK J.: Kajetan Koschatzky – k biografii slezského básníka a přírodovědce
KLÁPŠTĚ J.: Návrh na nové české jméno pro *Calidris ruficollis*
DOUPAL L.: K výskytu jespáka rezavého (*Calidris canutus*) na střední Moravě
HUDEČEK J.: Osoblažský orlosup?
HUDEČEK J., HANÁK F.: Josef Adamek a jeho soupis ptáků a dalších obratlovců Krnovska
HANÁK F.: Soustava a české názvosloví ptáků světa
SITKO J.: Vyšel „Katalog cizokrajných ptáků v moravskoslezských ornitologických sbírkách“

ORNITOLOGICKÉ SBÍRKY

- BENEŠ B., HANÁK F., HUDEČEK J.: Ptáci České republiky a Slovenské republiky ve Slezském zemském muzeu Opava
HANÁK F.: Africký sál na Státním zámku v Telči
HUDEČEK J., HANÁK F.: Ptáci ve sbírkách Regionálního muzea ve Žďáře nad Sázavou
HUDEČEK J., HANÁK F.: Ornitologická sbírka lycea v Olomouci

Zprávy MOS 2005 jsou nyní připraveny k distribuci. Je možno je objednat na adrese Moravského ornitologického spolku (P. O. Box 65, Čepky Drahovského 3, 751 51 Přerov 1).

Cena za jeden výtisk je 50,- Kč, platba složenkou, která je zasílána spolu s výtiskem.

